

"Em trobo despullat davant el públic"

Xavier Mariscal (València, 1950), artista multidisciplinari, s'encara amb la seva primera obra teatral. És clar que, sorgint de la seva ment febril, 'Colors' no es podia pas regir pels paràmetres del teatre convencional i ofereix molt més.

Creador que treballa amb tota mena de suports i disciplines: còmic, il·lustració, disseny gràfic, industrial i tèxtil, pintura, escultura, animació o interiorisme, el teatre era una de les assignatures pendents de Xavier Mariscal. Va saltar a la fama mundial amb la creació del Cobi, la mascota dels Jocs Olímpics de Barcelona del 1992, que ja està una mica tip de comentar, i de veure associat el seu nom amb aquest gos de còmic, que s'estima igual, si bé ara voldria ser reconegut per més coses.

De fet, també és obra seva el Twipsy, la nova mascota de l'Exposició Universal que es desenvoluparà a la ciutat alemanya de Hannover l'any vinent. Una mena d'ésser imaginarí de forma irreal que pot recordar les formes de Picasso o Miró, per exemple. Al marge d'aquesta faceta de creador de mascotes, el seu Estudi Mariscal està sempre en un punt d'ebullició i de neguit constant, perquè tant li demanen d'idear la imatge d'Acuarinto, l'àrea infantil del parc temàtic japonès Huis Ten Bosch de Nagasaki, com de crear la imatge del Partit Socialista suec, la del zoo de Barcelona, el logo del Museu de la Ciència i de la Indústria d'Ohio, o bé de dissenyar mobles (Muebles Amorosos i Hotel 21) o joiells (Las Joyas de Mariscal). D'alguna manera, el fet de jugar sempre amb els colors, de crear i fusionar, li va portar al cap un espectacle teatral anomenat *Colors*, en què volia unir disciplines diverses per dur a terme una peça nova i diferent, ben allunyada del teatre clàssic de text. *Colors* es va presentar per primera vegada al Festival de Peralada, de forma experimental, i des de llavors n'han polit uns quants aspectes: se n'ha tret text i s'hi han afegit elements escènics, però mante-

nint sempre la idea i l'esperit originals. Aquest espectacle és un recorregut per la creació del món i de l'univers que recolza en la màgia dels colors. Essencialment, Mariscal vol que el públic, més que no pas entendre l'obra, ho passi bé i es deixi endur per les sensacions, pel que li inspira l'espectacle.

"Els colors donen una comunicació tan visceral que et poden fer arribar molta més informació que no un munt de paraules: expressen sentiments, i defineixen contínuament els nostres estats anímics."

—Vull que sigui el públic que faci els raonaments, que gaudeixi de primer amb les imatges que els proposo, que es deixi emportar per les sensacions que aquestes imatges li suscitin, i, a partir d'aquí, que faci un raonament i una associació d'imatges com jo he volgut fer. Però no un raonament fred, de lògica, sinó amb molta ironia, de riure'm de mi mateix, de burlar-me del món de l'artista, que d'una banda posa molta passió en allò que fa, però que alhora es pot mirar la seva feina amb perspectiva i despullar-la de tota solemnitat. M'he deixat endur una mica, com quan ets un nen i, tot jugant, una persona et diu una paraula i has de dir tot allò que et passa pel cap que s'hi relacioni. Tinc el concepte de blau al cap i penso en el mar, el cel, els núvols, la pluja, però també en un paquet de Gitanes, per què no? Es tracta, doncs, de deixar-se emportar, d'oblidar els convencionalismes, però no solament dels convencionalismes marcats pel teatre,

sinó també per tota la gamma cromàtica dels colors, de les teories de la creació del món i del món de l'art en general. Tampoc no he volgut fer una obra expressament agradable per al públic, perquè s'hi senti bé o simplement gaudeixi, vull anar més enllà; les imatges que es veuen sorgeixen de la meua concepció del món i dels colors, sempre jugant amb un llenguatge que és nou per a mi: el del teatre. Però

que el públic no esperi trobar-se un teatre convencional de text, perquè hi barrejo robots, titelles, música, coreografies, imatges fixes sobre grans pantalles, molts elements diferents. Potser, l'únic fil narrador, el mantindrà en Dimitri, un robot amb la veu d'en Jaume Sisa, que va donant pas a l'espectacle o que va fent-hi reflexions.

—Aquest element robòtic va ser força criticat en la presentació de Peralada.

—Sí, bé, he de reconèixer que abans de l'estrena a Peralada no tenia tots els caps ben lligats, i un element com aquest, que en el seu moment em va semblar molt innovador i diferent, vist sobre l'escenari es feia una mica feixuc i difícil d'entendre. No vam tenir pràcticament temps d'assajar, anava tan captivat amb els aspectes tècnics que no m'adonava que tot l'humor que jo pensava que introduïa en l'obra i en el text es perdia en el muntatge, en la forma de parlar mig tallada del robot, i que el públic no acabava d'entendre. Es cansava. Pensa que quan jugues amb la tècnica és molt difícil que tots els elements et quadrin com quan treballes amb persones. I, de fet, es tractava d'un titella mecànic, de manera que un "petit retoc" volia dir que s'havia d'ajustar el senyal de televisió, el so, els moviments, les bateries, la coordinació de tots els elements. Ara, després de fer aquests canvis, de netejar el text, o de canviar la intenció d'algunes frases, el ritme és molt més viu, s'ha canviat l'estructura del text del robot, n'hem canviat la vocalització, que és com la d'un dibuix animat, i això afectarà tot el procés narratiu, però crec que el públic hi sortirà guanyant, amb tots aquests canvis que hi hem posat. Ara, a sobre, no solament hi sortirà en Dimitri, sinó que s'hi han afegit quatre robots més amb accent cubà.

—Tant afecten els colors el caràcter anímic d'una persona?

—Els colors donen una comunicació tan visceral que et poden fer arribar molta més informació que no un munt de paraules: expressen sentiments, i defineixen contínuament els nostres estats anímics; no és per casualitat que per pintar les parets d'una casa o d'una oficina s'utilitzin uns colors determinats: n'hi ha que relaxen, n'hi ha que estimulen... Els colors van més enllà de les paraules, i la percepció que en tenim varia segons les cultures. La llengua dels lapons, per exemple, té sis termes per designar el color blanc, i en canvi no té la paraula "negre". Tenen algun mot per denominar la foscor, però no tenen el color negre com a concepte. És això que vull dir: que és una percepció personal, perquè a vegades per una persona un color és verd i, per una altra, el mateix color és blau. En la meua feina estic molt acostumat a utilitzar els colors i les barreges, però en aquesta obra és diferent, perquè juguem amb el color de la llum dels focus, uns colors purs i plans que són molt difícils de reproduir sobre paper. Aquests colors no solament pintaran l'escenari, l'ompliran de llum o crearan un efecte cromàtic més o menys intencionat, també aspiren a crear ambients, a rememorar fins i tot diferents èpoques de la

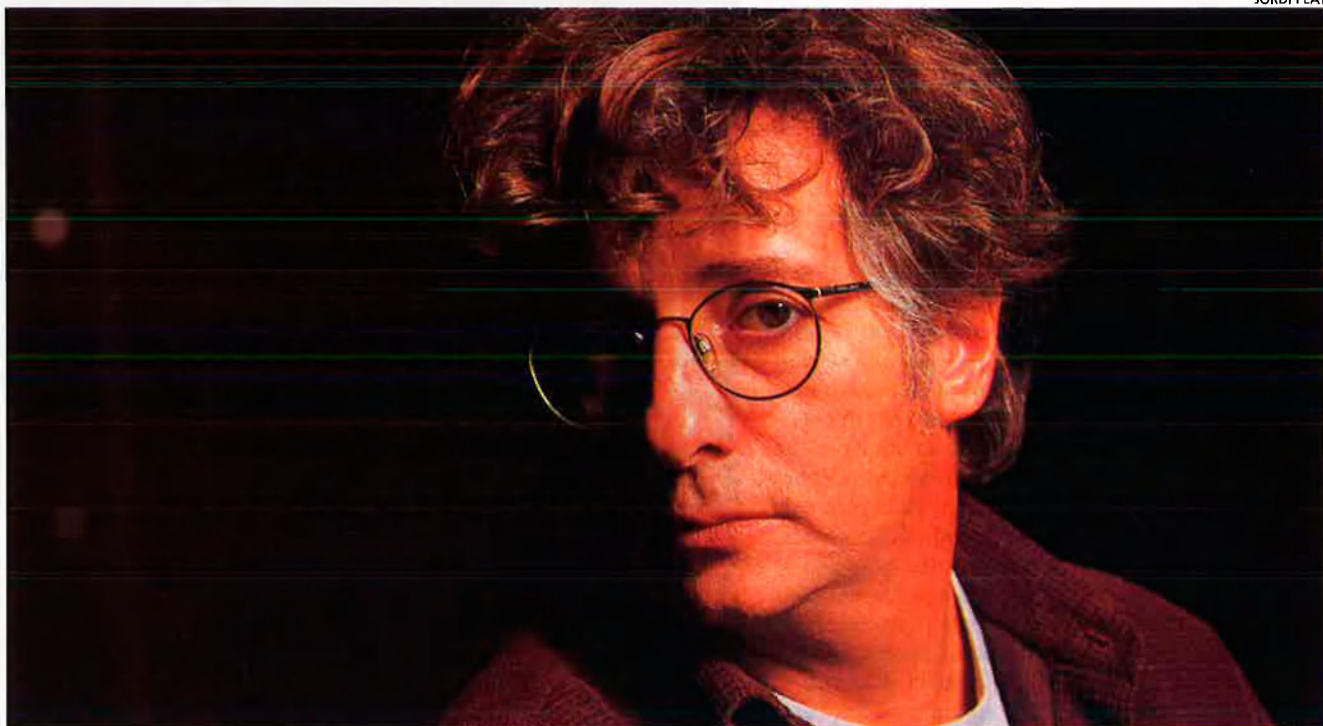

nostra vida, etapes que recordem en rosa o en blau.

—Com evolucionen els colors en aquesta obra?

—He volgut començar amb el negre, perquè miro d'explicar la història de l'univers des del no-res. Hi va tenir lloc una explosió inicial, el *big bang*; abans no sabem què hi havia, potser un negre infinit, però arran d'aquesta detonació es crea un puntet de llum que inicia tot un procés, perquè el puntet s'anirà ex-

"En 'Colors' em trobo despallat davant el públic, perquè es veuran massa coses de mi, de la meua intimitat."

pandint i creant el blanc, i sorgirà tot un món de blancs i de negres. Un món molt equilibrat, molt fàcil d'entendre, perquè tot és molt clar: o és de l'un color o és de l'altre, hi ha una gran simetria, no hi ha termes mitjans. Aquí reprenc també la Bíblia quan diu que la llum i les tenebres foren separades per sempre. Sorgiran mons bicolors com el còmic i els seus personatges, que juguen amb el blanc i el negre, però són com persones dibuixades, i això fa que apareguin els sentiments, i aquesta frontera, que havia estat tan clara, per culpa dels sentiments comença a ser boirosa i sorgeixen els grisos. Aquests desfan la pureza que fins ara havia existit i es produeix un moment càdric, i és que cada gris comença a ajuntar-se amb uns altres de semblants i a formar els seus propis grups. Sorgeixen els grisos calents, i els grisos freds. I els que més es desenvolupen són els grisos blaus, el blau univers, que a poc a poc es van allunyant definitivament del *big bang*, de la foscor, i naveguen en un viatge interplanetari per esdevenir un blau celest, un blau gasós, de l'aire, de l'atmosfera, que vols agafar i no pots. L'atmosfera que crea els planetes, el Planeta Blau. I sorgeixen més variants com el blau marí de l'oceà on, si t'hi fixes, hi ha unes partícules mínimes vives que, a poc a poc, passen d'u-

"'Colors' no és una obra d'encàrrec, i ningú no hi ha posat peles, ni la Generalitat, ni l'Ajuntament, ni cap institució, així és que jo sóc qui se les hi juga, les peles i el prestigi; és un salt mortal sense xarxa."

nicel·lulars a multice·l·lulars: els primers éssers vius de la Terra. A partir d'aquest moment, també es desenvolupen les plantes aquàtiques, que creen el color verd, i aquestes plantes surten del mar i s'escampen per tot el planeta. Es crea la gran massa de vegetació, la primavera, i els dies deixen pas a la nit, i per això entremig de les tenebres s'obre camí el sol, que porta el color groc i ho inunda tot de llum i de vida. I es crea el pas dels dies i de les nits i, quan arriba la nit, el sol, una mica abans de pondre's, es transforma en una gran bola de foc, i sorgeix el color or, la tardor i, en acabat, justament abans de desaparèixer, sorgeix el vermell, que dóna escalfor. Però a la nit, en lloc de tornar el negre, la foscor, gràcies a la fabricació de l'electricitat, l'invent de l'home, sorgeix la llum artificial i la llum de les discoteques, és a dir la unió de tots els colors en un mateix escenari, i un final de festa de tot

aquest procés evolutiu.

—*És a través d'aquesta obra que el públic més podrà reconèixer Mariscal en la intimitat?*

—Si he de ser franc, en aquesta obra em trobo despullat davant el públic, perquè es veuran massa coses de mi, el meu món particular, de la meua personalitat o de la meua intimitat, que fins ara no em calia posar en les altres obres. Però és natural, perquè,

encara que soni cursi, he parit aquesta obra com un gran acte d'amor pel que fa al públic, i si vols arribar-hi i que aquest públic se senti identificat amb tu t'has de despullar emocionalment i mostrar la teva part més íntima.

—*Es coherent aquest espectacle amb la seva línia creativa?*

—Sí, però potser aquí és on em trobo més perdut, perquè el teatre és una cosa massa evanescent i ínfima per a ser recordada durant gaire temps. D'una altra banda, també m'atreia la idea de crear una obra cada dia diferent: l'obra de teatre és una conjunció de factors en circumstàncies determinades que no es pot repetir com un cartell o un llibre. La meua obra restarà en la memòria de qui l'hagi vista; és clar que es pot enregistrar en vídeo, però el teatre en vídeo perd tota la humanitat. M'agrada el desafiament de renovar-me i de resultar estimulant cada dia, però també és veritat que m'aclapara el fet que el públic cada vegada demani de veure més en un escenari, que el sorprenguin, i, si he de ser honest, la meua obra és força humil, en aquest aspecte. He procurat d'utilitzar els millors tècnics per a la robòtica, bones pantalles de projecció, bon vestuari, una acurada direcció escènica a càrrec de Pep Cruz, però sempre fins a un límit. Aquesta no és una obra d'encàrrec, i ningú no hi ha posat peles, ni la Generalitat, ni l'A-

juntament, ni cap institució, així és que sóc jo qui se les hi juga, les peles i el prestigi; és un salt mortal sense xarxa. M'emprenya que la gent es pensi que he arribat a un nivell en què puc permetre'm de fer qualsevol cosa sense por de la crítica negativa. No tinc la pell tan dura ni estic tan ben protegit econòmicament. Així, doncs, he procurat ser honest amb mi mateix, però sabent que vull arribar al màxim de públic. Tampoc no es tracta de prostituir el teu art per donar sempre allò mateix que vol la gent. Sense anar tan lluny, molta gent considera el meu estil *ton-to*, n'hi ha que l'anomenen *naïf*. No, el meu estil és aquest, i ho faig com vull; si, a la gent, li arriba, doncs perfecte; si no, tampoc no canviaré per complaure aquestes persones. Evidentment, crec que vaig evolucionant, perquè cada dia t'alimentes culturalment d'un lloc i d'un altre, vas picant, d'aquí i d'allà, però a vegades es peca d'excés de cultura-escombraries i no et donen cap més alternativa ni cap més proposta vàlida. Fa poc, en un viatge al Japó, ens van projectar a l'avió una pel·lícula d'un autobús que es quedava sense frens i, tot plegat, molta acció i molta merda. I t'adones que no tens alternativa a tot això, i que la gent s'empassa la cultura o la informació com un embut i no ho racionalitza. Tant li fa.

Guillem Medina

***Per a més informació
us podeu dirigir:**

Servei d'Esports i Turisme
c/ Comte d'Urgell, 187
08036-Barcelona
Tel.: 93 402 21 34
Fax: 93 402 24 86
www.diba.es

**79
99**

Vint anys
d'ajuntaments
democràtics

EL TEMPS 16-22 NOVEMBRE 1992

Diputació de Barcelona